

Dosarul nr. 3ra-900/19

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud: N. Bobu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: A. Gheorghieș, A. Toderaș, E. Bejenaru)

DECIZIE

18 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând recursul depus de către Valerii Rusnac,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
către Valerii Rusnac împotriva Primăriei comunei Sudarca, raionul Dondușeni,
intervenient accesoriu Oficiul Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat cu privire la
obligarea restituirii titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și repararea
prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis
apelul declarat de Primăria comunei Sudarca, raionul Dondușeni, a fost casată integral
hotărârea din 07 iunie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Central și a fost emisă o hotărâre
nouă de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 28 noiembrie 2017, Valerii Rusnac a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Primăriei com. Sudarca, raionul Dondușeni, intervenient accesoriu
Oficiul Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat cu privire la obligarea restituirii titlului de
autentificare a dreptului deținătorului de teren și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 29 ianuarie 2003, în baza
deciziei nr. 3 din 10 septembrie 2002 a Primăriei com. Sudarca, i-a fost eliberat titlu de
autentificare a dreptului deținătorului de teren în proprietate privată cu suprafața de
1,6955 ha cu nr. cadastral XXXXX.

Ulterior, Primăria com. Sudarca, în baza deciziei nr. 23/3 din 27 octombrie 2010 a
Consiliului comunal Sudarca, a eliberat alt titlu de autentificare a dreptului deținătorului
de teren cu nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 2,7000 ha, la fel deținătorului Valerii

Rusnac.

A precizat că ambele titluri au fost eliberate pentru același teren, cu aceeași amplasare geografică, însă cu suprafețe diferite.

A invocat că, dat fiind faptul că Primăria com. Sudarca nu dorea să-i elibereze titlul nou format, în anul 2011 s-a adresat cu o plângere la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice. La examinarea plângerii, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice s-a adresat cu un demers Oficiului Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat pentru clarificarea problemei, după care a primit titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX de la Primăria comunei Sudarca.

La data de 11 iulie 2011, Oficiul Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat l-a informat că titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, care îi aparține, din rezerva Primăriei com. Sudarca a fost perfectat de Institutul de Proiectări, Geodezie și Cadastru din or. Bălți și în cel mai scurt timp urmează să fie înregistrat la OCT Dondușeni.

Reclamantul a menționat că a deținut titlul în original din anul 2011 până în anul 2012, când la 16 noiembrie 2012 Primăria com. Sudarca i-a expediat o cerere, prin care i-a comunicat că necesită să se prezinte la data de 22 noiembrie 2012, ora 09.00 cu titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren din rezerva primăriei. La data indicată în cerere s-a prezentat la Primăria com. Sudarca fără a bănui scopul acestei invitații, deoarece primarul Anatolie Lisnic i-a luat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX în original, motivând că este nevoie de a modifica din nou suprafața terenului atribuită prin titluri, iar după soluționarea problemei îl va restitui.

A susținut că în prezent deține doar copia titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, însă existența acestui act se demonstrează prin următoarele argumente. Potrivit informației din 22 aprilie 2013 eliberată de Primăria com. Sudarca, primarul menționează că înregistrarea terenului atribuit lui, la OCT Dondușeni se reține, deoarece titlurile se rețin la Bălți din motiv că au fost depistate greșeli geodezice. Informația din 23 februarie 2015 contrazice informația anterioară, invocându-se deja că în legătură cu implementarea proiectului de consolidare a terenurilor agricole în anii 2004-2006 la comuna Sudarca și satul Crișcăuți toate titlurile au fost considerate nevalabile, iar în perioada realizării și aprobării procesului de consolidare nu ar fi prezentat cerere pentru participare la proiectul de consolidare și eliberarea titlului nou. De asemenea, conform scrisorii din 11 iulie 2011, Oficiul Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat a menționat că titlurile se perfectează la Institutul de proiectări, geodezie și cadastru din or. Bălți și în cel mai scurt timp urmează a fi înregistrare la OCT Dondușeni.

A invocat că din motivul că nu deține titlul de autentificare în original, este în imposibilitate de a înregistra bunul respectiv la OCT Dondușeni. În temeiul art. 14 din Legea contenciosului administrativ, la 19 septembrie 2017 s-a adresat cu o cerere prealabilă la Primăria com. Sudarca, prin care a solicitat eliberarea titlului de autentificare a deținătorului de teren, indicând că este un act ce îi aparține cu drept de proprietate.

La 30 octombrie 2017, Primăria com. Sudarca a expediat în adresa lui răspunsul nr. 937, refuzând neîntemeiat să satisfacă cerințele din cererea prealabilă, comunicându-i că autoritățile publice locale au manifestat disponibilitate de a-i repartiza cota de teren

din rezerva primăriei, însă reclamantul ar fi refuzat categoric și respectiv, faptul refuzului dat fiind constatat și de către executorul judecătoresc Victor Balțat prin încheierea privind încetarea procedurii de executare.

Consideră că refuzul pârâtei este neîntemeiat, deoarece executorul judecătoresc are atribuții numai la executarea unei hotărâri judecătorești, însă pe cazul dat nu a fost pronunțată nicio hotărâre judecătorească, iar faptele și circumstanțele date se referă la alt litigiu cu privire la terenul pe care îl deține soția lui Siuzana Rusnac.

Valerii Rusnac și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 14, 16, 17, 25, 26-29 din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 și art. 30 din Codul funciar.

A solicitat obligarea Primăriei com. Sudarca să-i restituie titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX, pe care îl deține în baza deciziei Consiliului comunal Sudarca nr. 23/3 din 27 octombrie 2010, repararea prejudiciului moral în sumă de 10 000 de lei pentru refuzul neîntemeiat de a satisface cerințele din cererea prealabilă și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 07 iunie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, acțiunea a fost admisă și a fost obligată Primăria com. Sudarca, rml Dondușeni să restituie titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX lui Valerii Rusnac, care îl deține în baza deciziei Consiliului comunal Sudarca nr. 23/3 din 27 octombrie 2010. A fost încasată din contul Primăriei com. Sudarca în beneficiul lui Valerii Rusnac suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 2345,10 lei cu titlu de cheltuieli de transport.

Prin decizia din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de Primăria com. Sudarca, a fost casată integral hotărârea din 07 iunie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Central și a fost emisă o hotărâre nouă de respingere a acțiunii.

La data de 19 aprilie 2019 Valerii Rusnac a depus recurs nemotivat împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți și menținerea hotărârii din 07 iunie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Central.

La data de 14 iunie 2019, Valerii Rusnac a depus recurs motivat, invocând că decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală.

Consideră că instanța de apel eronat a conchis că acțiunea nu urmează a fi examinată în ordinea contenciosului administrativ, or, a înaintat prezenta acțiune în procedura contenciosului administrativ în corespundere cu prevederile Legii contenciosului administrativ, fiind nemulțumit de răspunsul primit la cererea prealabilă.

Astfel, Primăria com. Sudarca a refuzat satisfacerea cerințelor din cererea prealabilă, refuz care a și fost contestat în instanța de judecată în procedura contenciosului administrativ în vederea restabilirii dreptului pretins.

A susținut că este în drept să solicite restituirea titlului, având în vedere că este un act juridic care îi aparține, iar primarul nu este în drept să refuze eliberarea acestuia. Iar, faptul că în acest titlu au fost comise greșeli cu privire la patronimic, nu este relevant speței, deoarece obiectul acțiunii constituie restituirea actului juridic.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Studiind materialele dosarului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui cauza instanței de apel din următoarele considerente.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că prin hotărârea din 08 iunie 1999 a Judecătoriei Dondușeni, a fost obligată Primăria comunei Sudarca să repartizeze cotă echivalentă de pământ în mărime de 1,70 ha lui Valerii Rusnac (f.d. 14, volumul I).

Prin decizia Primăriei com. Sudarca, jud. Edineț nr. 3 din 10 septembrie 2002 deținătorului Valerii Rusnac i s-a repartizat în proprietate privată pământ cu o suprafață de 1,6953 ha cu numărul cadastral XXXXX, fiindu-i eliberat la 29 ianuarie 2003 titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXXX (f.d. 7, volumul I).

Potrivit deciziei nr. 23/3 din 27 octombrie 2010 a Consiliului comunal Sudarca, a fost decisă eliberarea titlurilor de cotă de teren echivalent bugetarilor care beneficiază de cotă de teren echivalent din rezerva primăriei com. Sudarca (f.d. 8, volumul I).

Conform scrisorii nr. 248 din 23 februarie 2015 eliberată de Primarul com. Sudarca, în legătură cu implementarea proiectului de consolidare a terenurilor agricole în anii 2004-2006 la com. Sudarca și s. Crișcăuți toate titlurile eliberate anterior au fost socotite nevalabile, motiv din care la moment nu este posibilă indicarea hotarelor

terenului de pământ repartizat lui Valerii Rusnac (f.d. 12, volumul I).

La 19 septembrie 2017, Rusnac Valerii împreună cu alte persoane, s-au adresat cu cerere prealabilă la Primăria comunei Sudarca, prin care au solicitat eliberarea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren, menționând că este un act ce le aparține cu drept de proprietate (f.d. 17, volumul I).

La 30 octombrie 2017, prin răspunsul nr. 937 Valerii Rusnac a fost informat că autoritățile publice locale au manifestat disponibilitate de a-i repartiza cotă de teren din rezerva primăriei, însă ultimul a refuzat categoric acest lucru (f.d. 16, volumul I).

La 28 noiembrie 2017, Valerii Rusnac a depus prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei com. Sudarca, rnl Dondușeni, intervenient accesoriu Oficiul Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat, solicitând obligarea Primăriei com. Sudarca să-i restituie titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX, pe care îl deține în baza deciziei Consiliului comunal Sudarca nr. 23/3 din 27 octombrie 2010, repararea prejudiciului moral în sumă de 10 000 de lei pentru refuzul neîntemeiat de a satisface cerințele din cererea prealabilă și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, fiind obligată Primăria com. Sudarca, rnl Dondușeni să restituie titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX lui Valerii Rusnac, care îl deține în baza deciziei Consiliului comunal Sudarca nr. 23/3 din 27 octombrie 2010, cu încasarea totodată din contul Primăriei com. Sudarca în beneficiul lui Valerii Rusnac a sumei de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și sumei de 2345,10 lei cu titlu de cheltuieli de transport.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Primăria com. Sudarca, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, a casat hotărârea primei instanțe și a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, decizia instanței de apel a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural și respectiv, nu poate fi menținută.

În conformitate cu art. 238 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii.

În conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Din materialele dosarului și anume, din cererea de chemare în judecată rezultă că, Valerii Rusnac a solicitat obligarea restituirii titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și repararea prejudiciului moral pentru refuzul neîntemeiat de a satisface cerințele din cererea prealabilă, în temeiul art. 14, 16, 17, 25, 26-29 din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Instanța de apel, dispunând respingerea acțiunii, a invocat că în speță, cauza eronat a fost examinată în ordinea contenciosului administrativ, or, litigiul dintre proprietarul terenului și administrația publică locală urma a fi examinat de instanța de drept comun, în baza Codului funciar.

Astfel, Curtea de Apel Bălți a reținut că obiectul prezentei acțiuni constă în obligarea Primăriei com. Sudarca de a restitui titlul de autentificare a deținătorului de teren și repararea prejudiciului moral pentru refuzul de a i se elibera titlul solicitat și prin urmare, litigiul urmează a fi examinat de instanța de drept comun.

Pe parcursul examinării cauzei, cât și în cererea de recurs, Valerii Rusnac a insistat asupra faptului că a înaintat prezenta acțiune în procedura contenciosului administrativ în corespundere cu prevederile Legii contenciosului administrativ, fiind nemulțumit de răspunsul primit la cererea prealabilă. Deci, a menționat că Primăria com. Sudarca i-a refuzat satisfacerea cerințelor din cererea prealabilă, refuz care a și fost contestat în instanța de judecată în procedura contenciosului administrativ în vederea restabilirii dreptului pretins.

Reieșind din circumstanțele expuse, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la judecarea cauzei, instanța de apel urma să verifice temeinicia acțiunii prin prisma prevederilor Legii contenciosului administrativ. Or, în conformitate cu art. 60 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească nu este în drept să modifice din oficiu temeiul sau obiectul acțiunii.

În contextul dat, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale invocate de către recurentul-reclamant.

Prin urmare, instanța de recurs este în imposibilitate să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, instanța de recurs nu poate adopta o soluție finală în acest caz, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de către Valerii Rusnac și a casa integral decizia instanței de apel și a restitui cauza instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție decide:

Se admite recursul depus de către Valerii Rusnac.

Se casează integral decizia din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Valerii Rusnac împotriva Primăriei comunei Sudarca, raionul Dondușeni, intervenient accesoriu Oficiul Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat cu privire la obligarea restituirii titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și repararea prejudiciului moral și se restituie cauza Curții de Apel Bălți.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Mariana Pitic